

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG

Vũ Quốc Dũng
Trường Đại học Trà Vinh
Email: vuquocdungthachtan@gmail.com

Tóm tắt: Từ kết quả nghiên cứu đề tài “Quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng Công Thương Việt Nam tại thành phố Hồ Chí Minh”; bài viết trình bày một số vấn đề về lý luận từ kết quả nghiên cứu trên.

Từ khóa: Quản lý hoạt động bồi dưỡng, đội ngũ giảng viên, trường cao đẳng

SOME THEORETICAL ISSUES ON MANAGEMENT OF TRAINING ACTIVITIES FOR LECTURERS AT COLLEGES

Vu Quoc Dung
Tra Vinh University
Email: vuquocdungthachtan@gmail.com

Abstract: From the results of the research on the topic “Management of training activities for lecturers at Vietnam College of Industry and Trade in Ho Chi Minh City”; the article presents some theoretical issues from the above research results.

Keywords: Management of training activities, lecturers, colleges

Nhận bài: 10/04/2025

Phản biện: 11/05/2025

Duyệt đăng: 16/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo” xác định nhiệm vụ, giải pháp phát triển đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục “xây dựng quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và CBQL giáo dục gắn với nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội...Thực hiện chuẩn hóa đội ngũ nhà giáo theo từng cấp học và trình độ...” (Nghị quyết 29/TW-NQ). Thực hiện chủ trương đó trong những năm qua, Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT), Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (LĐTB&XH) đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo tổ chức xây dựng chương trình bồi dưỡng, đội ngũ nhà giáo trong đó có chương trình bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trường đại học, cao đẳng và các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Mục tiêu của chương trình nhằm bồi dưỡng, phát triển kiến thức, kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho đội ngũ giảng viên trường đại học, cao đẳng trong môi trường có nhiều thay đổi, biết gắn tâm nhìn với hành động đổi mới căn bản và toàn diện GD&ĐT, nâng cao chất lượng GD&ĐT phục vụ công cuộc đổi mới đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những trung tâm kinh tế, văn hóa lớn nhất nước, có vị trí hết sức quan trọng trong quản lý nhà nước về GD&ĐT, trong đó, hệ thống các cơ sở giáo dục nghề nghiệp phát triển mạnh mẽ. Hiện nay, Thành phố Hồ Chí Minh có 387 cơ sở giáo dục nghề nghiệp (60 trường Cao đẳng, 61 trường Trung cấp, 87 Trung tâm giáo dục nghề nghiệp và 179

cơ sở Giáo dục nghề nghiệp khác). Cùng với việc mạng lưới cơ sở giáo dục nghề nghiệp tăng lên, số lượng đội ngũ giảng viên cũng tăng theo. Những năm qua đội ngũ giảng viên ở các cơ sở giáo dục nghề nghiệp các cấp được kiện toàn và bồi dưỡng theo các chương đào tạo, bồi dưỡng nâng cao kỹ năng nghề, nghiệp vụ sư phạm, chuyên giao công nghệ ở nước ngoài, tiếp cận trình độ quốc tế, đào tạo tiếng Anh chuyên ngành. Vì vậy, việc nghiên cứu và đề ra các giải pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp là vấn đề cần thiết và cấp bách trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện nền giáo dục Việt Nam. Xuất phát từ những lý do trên, tác giả chọn nghiên cứu đề tài “Quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng Công Thương Việt Nam tại thành phố Hồ Chí Minh”; bài viết trình bày một số vấn đề lý luận từ kết quả nghiên cứu trên.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Hoạt động bồi dưỡng

Theo từ điển tiếng Việt thì hoạt động được hiểu với nhiều nghĩa khác nhau gồm “1. Vận động, cử động, thường là nhằm một mục đích nào đó; 2. Thực hiện một chức năng nào đó trong một chỉnh thể; 3. Tiến hành những việc làm có quan hệ chặt chẽ với nhau nhằm một mục đích chung, trong một lĩnh vực nhất định” (Từ điển Tiếng Việt, Tr.526, 2008); còn “Bồi dưỡng là làm cho tăng thêm năng lực, trình độ hoặc phẩm chất” (Trung tâm từ điển học, 2008, trang 107). Trong khi đó theo Từ điển

Giáo dục học thì “bồi dưỡng (nghĩa hẹp) là trang bị thêm các kiến thức, kỹ năng nhằm mục đích nâng cao và hoàn thiện năng lực hoạt động trong các lĩnh vực cụ thể; Hay bồi dưỡng là quá trình hình thành nhân cách và những phẩm chất riêng biệt của nhân cách theo định hướng mục đích đã chọn (Bùi Hiền, Nguyễn Văn Giao, Nguyễn Hữu Quỳnh, Vũ Văn Tảo, 2001, trang 542). Gắn với đối tượng nghiên cứu của đề tài thì bồi dưỡng là nhằm nâng cao năng lực, phẩm chất và năng lực chuyên môn để người lao động nói chung để họ có cơ hội củng cố, mở rộng, và nâng cao hệ thống tri thức, kỹ năng, kỹ xảo chuyên môn nghiệp vụ đã có, cập nhật, bổ sung thêm kiến thức, năng lực, phẩm chất từ đó nâng cao chất lượng hiệu quả công việc của họ đang làm.

Như vậy, hoạt động bồi dưỡng là quá trình tổ chức cập nhật, bổ sung các kiến thức chuyên môn nghiệp vụ và kỹ năng nghề nghiệp để nâng cao trình độ về kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ cho đối tượng.

2.2. Hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Theo Khoản 2 Điều 53 của Luật Giáo dục nghề nghiệp (Số 18/VBHN-VPQH ngày 5/7/2019) thì “Nhà giáo trong trung tâm giáo dục nghề nghiệp, trường trung cấp được gọi là giáo viên; nhà giáo trong trường cao đẳng được gọi là giảng viên”. Còn Khoản 1 Điều 55 quy định về nhiệm vụ của nhà giáo là “Giảng dạy theo mục tiêu, chương trình đào tạo và thực hiện đầy đủ, có chất lượng chương trình đào tạo”. Từ đó, theo tác giả thì giảng viên ở trường cao đẳng là nhà giáo thực hiện nhiệm vụ giảng dạy, nghiên cứu khoa học theo chương trình cao đẳng tại các cơ sở giáo dục cao đẳng trong hệ thống giáo dục quốc dân.

Từ các quan niệm trên, tác giả quan niệm hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trường cao đẳng là quá trình tổ chức cập nhật, bổ sung các kiến thức chuyên môn nghiệp vụ và kỹ năng nghề nghiệp cho giảng viên trường cao đẳng để nâng cao trình độ về kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo trong quá trình thực hiện các nhiệm vụ giảng dạy và nghiên cứu khoa học của giảng viên

2.3. Mục tiêu hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Theo Thông tư số 12/2023/TT-BLĐTBXH về “Quy định Chương trình bồi dưỡng theo tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp viên chức chuyên ngành giáo dục nghề nghiệp” thì mục tiêu chung của hoạt động bồi dưỡng là: Trang bị cho người học các kiến thức, kỹ năng, phương pháp thực hiện nhiệm

vụ trong hoạt động giáo dục nghề nghiệp của viên chức giảng dạy trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp...nhằm đạt chuẩn chức danh nghề nghiệp viên chức chuyên ngành giáo dục nghề nghiệp. Từ mục tiêu chung này, tùy vào yêu cầu thực tế cần đào tạo các nội dung khác nhau mà các trường đề ra mục tiêu cần đạt được cho phù hợp với điều kiện của Nhà trường nhưng bất kỳ hoạt động bồi dưỡng nào cho giảng viên đều nhằm mục tiêu:

- Bồi dưỡng nhằm bổ sung, cập nhật, cải thiện kiến thức, kỹ năng, thái độ trách nhiệm cho giảng viên. Hoạt động bồi dưỡng với mục tiêu đầu tiên là cung cấp cho giảng viên những kiến thức, kỹ năng mới cần được cập nhật sau một quá trình công tác, giúp giảng viên tiếp cận tri thức mới của thời đại, học tập kỹ năng nghề nghiệp, hoàn thiện phẩm chất và năng lực giảng viên giáo dục nghề nghiệp.

- Xây dựng đội ngũ giảng viên có chất lượng, đạt chuẩn có đủ phẩm chất, năng lực và kỹ năng học tập suốt đời đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục nghề nghiệp.

Như vậy, công cuộc đổi mới đất nước cùng tiến trình hội nhập quốc tế đòi hỏi ngày càng cao chất lượng nguồn nhân lực, trong đó có đội ngũ giảng viên các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Đặc biệt, giảng viên là bộ phận đóng góp trực tiếp vào quá trình đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu lao động của xã hội. Vì vậy, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp cần chú ý đặc điểm, điều kiện cơ sở mình để xác định mục tiêu bồi dưỡng đội ngũ giảng viên phù hợp để học đạt chuẩn chức danh nghề nghiệp góp phần nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực của nhà trường.

2.4. Nội dung hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Theo Khoản 3 Điều 56 Luật Giáo dục nghề nghiệp thì bồi dưỡng nhà giáo ở các cơ sở giáo dục nghề nghiệp tập trung vào “Bồi dưỡng chuẩn hóa, bồi dưỡng nâng cao về chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, kỹ năng nghề, tin học, ngoại ngữ; thực tập tại doanh nghiệp”, với quy định này thì nội dung bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở các trường cao đẳng tập trung bồi dưỡng các nội dung:

- Bồi dưỡng chuẩn hóa: Đây là hoạt động bồi dưỡng giảng viên để họ đạt được chuẩn về chuyên môn nghiệp vụ theo tiêu chuẩn chức danh giảng viên trường cao đẳng và các nội dung khác theo quy định của pháp luật.

- Bồi dưỡng nâng cao: Đây là hoạt động bồi dưỡng nhằm giúp giảng viên các trường cao đẳng nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng nghề

nghiệp, nghiệp vụ sư phạm mới theo sự phát triển của khoa học và thực tiễn xã hội; bồi dưỡng nâng cao trình độ tin học, ngoại ngữ, năng lực nghiên cứu khoa học và những nội dung khác theo yêu cầu phát triển của nghề nghiệp.

- Thực tập doanh nghiệp hoặc cơ quan chuyên môn đối với giảng viên: Đây là nội dung bồi dưỡng để cập nhật kiến thức, công nghệ, phương pháp tổ chức quản lý sản xuất và rèn luyện kỹ năng thực tiễn sản xuất, kinh doanh, dịch vụ cho giảng viên các trường cao đẳng.

Đây là các nội dung chung của hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên, các trường cao đẳng cần căn cứ vào nội dung, chương trình đào tạo và năng lực hiện có của đội ngũ giảng viên, trên cơ sở các chuyên đề bồi dưỡng theo Thông tư số 12/2023/TT-BLĐTBXH về “Quy định Chương trình bồi dưỡng theo tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp viên chức chuyên ngành giáo dục nghề nghiệp” để thiết kế nội dung bồi dưỡng cho phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường.

2.5. Hình thức hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Theo Khoản 1 Điều 9 Thông tư số 06/2017/TT-BLĐTBXH ngày 8/03/2017 “Quy định về tuyển dụng, sử dụng, bồi dưỡng đối với nhà giáo giáo dục nghề nghiệp” thì hình thức bồi dưỡng đối với nhà giáo giáo dục nghề nghiệp là “Tập trung, bán tập trung, vừa học vừa làm và từ xa”. Gắn với các trường cao đẳng thì hình thức bồi dưỡng đội ngũ GV trường cao đẳng gồm:

- Bồi dưỡng tại chỗ: Đây là hoạt động bồi dưỡng được tổ chức tại khoa, bộ môn mà GV công tác. Hoạt động bồi dưỡng này do khoa, bộ môn chủ trì có sự phối hợp với các cơ quan, tổ chức trong và ngoài trường cao đẳng nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên của khoa, bộ môn.

- Bồi dưỡng tập trung: Đây là hình thức bồi dưỡng thông qua cử GV tham gia các khóa, lớp bồi dưỡng do trường cao đẳng hoặc Bộ LĐTBXH tổ chức theo một khoảng thời gian nhất định tại các cơ sở có chức năng hoặc được giao nhiệm vụ bồi dưỡng GV thực hiện.

- Bồi dưỡng từ xa: Đây là hoạt động bồi dưỡng thông qua các phương tiện CNTT, truyền thông, GV có thể tham gia bồi dưỡng mà không gặp vấn đề khó khăn về khoảng cách địa lý.

- Tự bồi dưỡng: Đối với hình thức này GV chủ động tìm hiểu, nghiên cứu nâng cao kiến thức, kỹ năng và thái độ trách nhiệm để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giảng dạy trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo. Đây là hình

thức bồi dưỡng cần được phát huy, nhân rộng mạnh mẽ và cần được duy trì trong suốt quá trình công tác của GV.

Với các hình thức trên, các trường cao đẳng căn cứ vào điều kiện cụ thể của từng năm để lựa chọn hình thức bồi dưỡng cho phù hợp nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ GV của nhà trường.

2.6. Phương pháp hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV trường cao đẳng muốn đạt hiệu quả cao cần sử dụng nhiều phương pháp bồi dưỡng đa dạng phong phú. Theo Khoản 2 Điều 9 Thông tư số 06/2017/TT-BLĐTBXH ngày 8/03/2017 “Quy định về tuyển dụng, sử dụng, bồi dưỡng đối với nhà giáo giáo dục nghề nghiệp” thì phương pháp bồi dưỡng đối với nhà giáo giáo dục nghề nghiệp nói chung và GV các trường cao đẳng nói riêng bao gồm các phương pháp: Hội thảo; tập huấn; bồi dưỡng chuyên đề; nghiên cứu, khảo sát thực tế; tham quan học tập; thực tập nâng cao và nghiên cứu nâng cao trình độ của đội ngũ GV.

Tuy nhiên, tùy theo nội dung, đối tượng và điều kiện thực tế mà cơ quan chuyên môn Bộ LĐTBXH, các trường lựa chọn các phương pháp bồi dưỡng phù hợp theo từng năm học, học kỳ tạo được sự hứng thú tham gia của đội ngũ GV các trường cao đẳng.

2.7. Quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

2.7.1. Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Kế hoạch là một công cụ quản lý quan trọng, không thể thiếu đối với nhà quản lý. Vì vậy, cần làm tốt công tác xây dựng kế hoạch quản lý bồi dưỡng đội ngũ GV ở trường cao đẳng theo chuẩn nghề nghiệp. Kế hoạch bồi dưỡng đội ngũ GV ở trường cao đẳng cần thực hiện các bước, các nội dung cơ bản sau:

- Nắm chắc tình hình thực trạng của nhà trường (thông tin nội bộ) bao gồm: tình hình đội ngũ GV (số lượng, chất lượng, đặc điểm, nhu cầu bồi dưỡng...); các điều kiện nội và ngoại lực (cơ sở vật chất, các chủ trương, chính sách, các văn bản, chỉ thị của cấp trên, sự quan tâm, ủng hộ của các ban, ngành đoàn thể...); đồng thời dự đoán các yếu tố ảnh hưởng tích cực và tiêu cực đến quá trình triển khai các hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV đề ra được phương án bồi dưỡng GV phù hợp với thực tiễn nhà trường.

- Xác định các mục tiêu bồi dưỡng chuyên môn cho GV; nội dung bồi dưỡng đội ngũ GV và các

nhiệm vụ, phương án để thực hiện các nội dung đã đề ra; kế hoạch bồi dưỡng đội ngũ GV trường cao đẳng được xây dựng càng cụ thể bao nhiêu càng thuận lợi trong việc triển khai bấy nhiêu.

2.7.2. Tổ chức hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Tổ chức thực hiện là khâu rất quan trọng, có ý nghĩa quyết định đến việc đảm bảo điều kiện và phối hợp các lực lượng để hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV diễn ra thuận lợi, theo đúng tiến trình đã đặt ra. Tổ chức thực hiện bồi dưỡng đội ngũ GV ở trường cao đẳng là quản lý việc sử dụng các nguồn lực (nhân lực, vật lực, tài lực và các nguồn lực khác) và môi trường thực hiện (hình thức tổ chức, địa điểm, thời gian...) bồi dưỡng tham gia thực hiện chương trình bồi dưỡng cho đội ngũ GV đáp ứng yêu cầu giảng dạy.

2.7.3. Chỉ đạo hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Tiếp theo trong chu trình quản lý, cán bộ quản lý giáo dục trường cao đẳng phải lãnh đạo, chỉ đạo hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV theo đúng kế hoạch, thực hiện hóa mục tiêu bồi dưỡng, đồng thời liên kết các thành viên trong tập thể sư phạm, tập hợp động viên đội ngũ GV yên tâm, gắn bó với công việc, nỗ lực khắc phục khó khăn, phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ được giao đạt được mục tiêu nội dung chương trình bồi dưỡng. Trong chỉ đạo bồi dưỡng đội ngũ GV cần tập trung trên một số vấn đề sau đây: Chỉ đạo hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV ở trường cao đẳng không chỉ sau khi lập kế hoạch có tổ chức thì mới có chỉ đạo, mà là quá trình đan xen. Nó thấm vào ảnh hưởng quyết định đến các chức năng quản lý, điều hòa, điều chỉnh các hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV của nhà trường.

2.7.4. Kiểm tra, đánh giá hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên ở trường cao đẳng

Quản lý bồi dưỡng đội ngũ GV trường cao đẳng không tách rời công tác kiểm tra, đánh giá việc thực hiện, bởi lẽ đó chính là xác lập mối liên hệ ngược trong quá trình quản lý, nó có vai trò giúp cho chủ thể quản lý biết được việc thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ đề ra và có phương án tác động hoặc điều chỉnh kịp thời, phù hợp đem lại chất lượng, hiệu quả.

Ngoài ra, thông qua kiểm tra, đánh giá còn nhằm kịp thời động viên, khen thưởng, tuyên dương những thành tích, thúc đẩy không khí thi đua sôi nổi, kích lệ tinh thần. Có sự nhắc nhở, kỉ luật để chấn chỉnh các GV đối phó, không có sự tiến bộ trong quá trình thực hiện kế hoạch bồi dưỡng của nhà trường.

III. KẾT LUẬN

Quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trường cao đẳng là quá trình tổ chức và điều khiển các hoạt động bồi dưỡng của chủ thể quản lý đối với đối tượng quản lý một cách có định hướng, có tổ chức, có kế hoạch thông qua các chức năng quản lý (kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra đánh giá) theo những yêu cầu nhất định của hoạt động bồi dưỡng nhằm phát huy tối đa hiệu quả thực hiện của bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trường cao đẳng. Bản chất chung của quản lý hoạt động bồi dưỡng đội ngũ GV trường cao đẳng là quá trình tác động có ý thức, có định hướng và có tổ chức của chủ thể quản lý đến khách thể quản lý nhằm đạt được mục tiêu bồi dưỡng đã đề ra một cách hiệu quả nhất trong điều kiện biến động của môi trường. Vì thế, mỗi chủ thể tương ứng với khách thể và mục tiêu đưa ra khác nhau sẽ có phương thức quản lý khác nhau, cũng như bối cảnh xã hội và mức độ đầy đủ của các nguồn lực cũng là các yếu tố chi phối đến hoạt động quản lý.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo,...
2. Luật Giáo dục số 43/2019/QH14 ngày 14/6/2019.
3. Nghị định số 101/2017/NĐ-CP ngày 01/9/2017 của Chính phủ về “Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức”
4. Thông tư số 15/2021/TT-BLĐTĐBXH ngày 27/10/2021 của Bộ Lao động thương binh và Xã hội “Quy định về Điều lệ trường cao đẳng”.
5. Thông tư số 06/2017/TT-BLĐTĐBXH ngày 8/03/2017 “Quy định về tuyển dụng, sử dụng, bồi dưỡng đối với nhà giáo giáo dục nghề nghiệp”
6. Thông tư số 12/2023/TT-BLĐTĐBXH về “Quy định Chương trình bồi dưỡng theo tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp viên chức chuyên ngành giáo dục nghề nghiệp”